

# İhracat Bedellerinin Yurda Geliş Süresini Uzatmak Gerekir mi? (\*)



## Vergi Bülteni(\*)

Bu bülten  VERGİALGI® 'da yayınlanmıştır.

Bülent AK,  
Yeminli Mali Müşavir  
bak@konseydenetim.com.tr



**KONSEY**  
VERGİ - DENETİM - DANIŞMANLIK

## 1) Önsöz

11 Mart 2020 günü Türkiye’de ilk koronavirüs vakasının tespit edildiği açıklandı. O günden bu yana neredeyse üç haftayı aşkın bir süredir adeta bir bilim-kurgu filminin içinde yaşamaya başladık. Alışageldiğimiz dünyanın çok ötesindeyiz. Çin Halk Cumhuriyeti’nin Vuhan şehrinde ortaya çıkan salgın, İtalya, İspanya, Fransa, A.B.D. ve İngiltere başta olmak üzere bir anda dünyanın dört bir yanına yayıldı.

İlk günden itibaren ülkemizde derhal bir kriz yönetimine geçildi. Koronavirüsün yarattığı etkileri azaltmak üzere günlerdir ardı ardına her gün yeni bir önlem paketi açıklanıyor. Diğer taraftan, ana ihrac pazarlarımız olan ülkeler bu salgından derinden etkilenmiş, birçoğunda kontrollü sokağa çıkma yasağı, karantina, sınırların kapatılması gibi uygulamalara geçilmiş durumdadır.

Meslektaşımızın bazıları ihracat bedellerinin yurda getirilmesinde sıkıntılar yaşanabileceği, mevcut 180 günlük sürenin uzatılmasının yararlı olacağı yönünde önerilerde bulunmaktadır. Bu yazımızda, konuya ilişkin tebliğde yer alan düzenlemeleri irdeleyerek, ihracat bedellerinin yurda geliş süresi olan 180 günlük süreyi uzatmaya gerek olup olmadığını değerlendirmeye çalışacağız.

## 2) İhracat Bedellerinin Yurda Getirilmesi Uygulaması Süreklilik Kazanmış, Ancak Dövizlerin Bozdurulması Uygulamasına Son Verilmiştir.

4 Eylül 2018 Tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan bir Tebliğle<sup>i</sup>, Türkiye’de yerleşik kişiler tarafından gerçekleştirilen ihracat işlemlerine ilişkin bedellerin tamamının fiili ihrac tarihinden itibaren 180 gün içerisinde yurda getirilmesi ve en az %80’inin bir bankaya satılması zorunluluğu getirilmişti.

Söz konusu tebliğ hükümlerinin, yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere, 6 aylık süre için geçerli olacağı hükme bağlanmıştı. Ancak, duyulan ihtiyaç üzerine tebliğde yer alan uygulama bu süresi önce bir yıla daha sonra 18 aya çıkarılmıştı. Fakat geçtiğimiz yılsonunda 31.12.2019 tarihinde Tebliğde yapılan bir değişiklikle<sup>ii</sup>, söz konusu tebliğ hükümlerinin 18 ay süreyle geçerli olduğuna dair hüküm kaldırılmıştır.

Dolayısıyla, Türkiye’de yerleşik kişiler tarafından gerçekleştirilen ihracat işlemlerine ilişkin bedellerin tamamının fiili ihrac tarihinden itibaren 180 gün içerisinde yurda getirilmesi zorunluluğu artık kalıcı hale gelmiştir.

Ancak, söz konusu düzenlemede ihracatçılarımızı rahatlatan başka bir düzenlemeye daha gidilmiştir. İhracat bedeli olarak yurda getirilen dövizlerin bankalara satılarak Türk Lirasına çevrilmesi zorunluluğu kaldırılmıştır. Bahse konu tebliğin yürürlük tarihi olan 31.12.2019 tarihinden itibaren, yurda getirilen ihracat bedellerinin bankalarda bozdurulması zorunluluğu bulunmamaktadır.

Ayrıca, 2019-32/56 No.lu Tebliğin Geçici 1/1. Maddesinde, “Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte açık bulunan ihracat hesapları için, bu Tebliğin ihracatçı lehine olan hükümleri uygulanır.” denilmiştir. Buna göre, 31.12.2019 tarihi itibarıyla henüz yurda getirilip bozdurulma süresi geçmemiş olan dövizlerin, yurda getirilmesi gerekmele birlikte, bozdurulmasına gerek kalmamıştır.

### 3) Mücbir Sebep Halleri

Mücbir sebeplerin varlığı durumunda, ihracatçıya ihraç bedellerini yurda getirmeye ilişkin olarak ek süre verilmektedir. İhracat Bedelleri Hakkında 2018-32/48 No.lu Tebliğin 9. maddesine göre mücbir sebep sayılan durumlar aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- ✚ İthalatçı veya ihracatçı firmanın ifisahı, iflası, konkordato ilan etmesi veya faaliyetlerini daimi olarak tatil etmesi, firma hakkında iflasın ertelenmesi kararı verilmesi, şahıs firmalarında firma sahibinin ölümü,
- ✚ İthalatçı yapan firmada grev, lokavt ve avarya hali,
- ✚ İhracatçı veya ithalatçı memleket resmi makamlarının karar ve işlemleri ya da muhabir bankaların muameleleri dolayısıyla hesapların kapatılmasının imkânsız hale gelmesi,
- ✚ İhracat yapılan ülkede tabii afet, harp ve abluka hali,
- ✚ Malların kaybı, hasara uğraması veya imha edilmesi,
- ✚ İhtilaf nedeniyle dava açılması veya tahkime başvurulması.

İhracat Bedelleri Hakkında 2018-32/48 No.lu Tebliğin 9. maddesinde ayrıntılı olarak açıklandığı üzere; mücbir sebep hallerinin belirli makamlardan alınmış belgelerle, usulüne uygun şekilde belgelendirilmesi gerekmektedir.

### 4) İhracat Hesabının Kapatılması, İhbar ve Ek Süre

Tebliğde belirtilmiş olan özelliği olan ihracat haricinde, ticari amaçla mal ihracında, ihracat bedeli dövizlerin (avans dahil) fiili ihraç tarihinden itibaren 180 gün içinde yurda getirilmesi halinde, ihracat hesabı aracı banka nezdinde kapatılır.

Söz konusu 180 günlük süre bittikten sonra 5 iş günü olan ihbar süresi başlamaktadır. İhracat bedeli dövizin aracı bankaya bu ihbar süresi içinde gelmesi halinde, ihracat hesabı kapatılır ve ihracatçının bağlı bulunduğu Vergi Dairesi Başkanlığına veya Vergi Dairesi Müdürlüğüne ihbarda bulunulmaz.

Ancak, bu beş iş günü süresi içerisinde de ihracat hesabının kapatılmaması durumunda, muamelenin safhalarını belirtecek şekilde yazılı olarak ilgili Vergi Dairesi Başkanlığına veya Vergi Dairesi Müdürlüğüne ihbar edilir.

İlgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce, ihbarı müteakip 10 iş günü içinde ilgililere hesapların kapatılmasını teminen 90 gün süreli ihtarname gönderilir. Bu süre içinde hesapların kapatılması veya yukarıda belirtilen mücbir sebep hallerinin ya da haklı durumun belgelenmesi gereklidir. Mücbir sebeplerin varlığı halinde, mücbir sebebin devamı müddetince altışar aylık dönemler itibarıyla ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce ek süre verilir.

## 5) Terkin

Her bir gümrük beyannamesi itibarıyla;

- ✚ 100.000 ABD doları veya eşitini aşmamak üzere, mücbir sebeplerin varlığı dikkate alınmaksızın beyanname veya formda yer alan bedelin %10'una kadar noksanlığı olan (sigorta bedellerinden kaynaklanan noksanlıklar dahil) ihracat hesapları doğrudan bankalarca veya ödeme şekline bakılmaksızın 90 günlük ihtarname süresi içinde ilgili Vergi Dairesi Başkanlıkları/Müdürlüklerince,
- ✚ 200.000 ABD doları veya eşitini aşmamak üzere, ilgili tebliğde belirtilen mücbir sebep halleri göz önünde bulundurulmak suretiyle, beyanname veya formda yer alan bedelin %10'una kadar açık hesaplar ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce,

Terkin edilmek suretiyle kapatılır.

Her bir gümrük beyannamesi itibarıyla, 200.000 ABD doları veya eşitini aşan noksanlığı olan açık hesaplara ilişkin terkin talepleri, tebliğde belirtilen mücbir sebepler ile haklı durumlar göz önünde bulundurulmak suretiyle, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından incelenip sonuçlandırılır. Terkin ile alış yapılan tutar arasındaki farkın yurda getirildiğinin tespiti ile ilgili olarak ihracatçının yazılı beyanı doğrultusunda gerekli kontroller yapılarak hesap kapatılır.

## 6) Sonsöz

İhracat bedellerinin fiili ihraç tarihinden itibaren 180 gün içerisinde yurda getirilmesinde bazı sıkıntılar yaşanabilecek olsa da, yazımızda detaylı olarak ortaya konulduğu üzere, söz konusu durum ihracatçılar açısından mücbir sebep sayılacak olup, bu nedenle herhangi bir yaptırımla karşılaşmaları söz konusu olmayacaktır. Sonuç olarak, ihracatçılarımızın ve meslektaşlarımızın yersiz kaygıya kapılmalarına gerek bulunmadığını düşünüyoruz.

---

<sup>i</sup> 04.09.2018 Tarih ve 30525 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin İhracat Bedelleri Hakkında 2018-32/48 No.lu Tebliğ

<sup>ii</sup> 31.12.2019 Tarih ve 30995 sayılı 5. Mükerrer Resmî Gazetede yayımlanan Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin İhracat Bedelleri Hakkında 2018-32/48 No.lu Tebliğde Değişiklik Yapan 2019-32/56 No.lu Tebliğle yapılan değişiklik